

ANNABI IBRAHĪ

The history of the prophet Abraham in Shanga as recorded in the Ataula, the first book of Moses: Genesis 12-23.

Hwaashiã

Musa lalahu mahεεbo

Baanaje Abalamu shishiã

Baanaje yãahè Abalamun: Ñ bo n tεεũ n boiinan n je bà, ñ wada tεεũ tá má mɔamii.

Má toa n boiina gĩ dakezo.

Má abaakakaadamii, má n to boa,
n gu wà abaaka taa.

Gbãia tá sanga yãa heamii má abaakakaada'èè,
gbãia tá sanga zεzε heamii má leehea'èè.

Dunia boiina kɔn abaaka taa n gu.

Di Abalamu dà zεεũ lata Baanaje hèn'in. Lu'u wèè'izo. Tá ì yēè kè ka'aa wokoi wɔsɔɔzo, di ì bò Halana ì ne Salaizo ì daji ni Lu'uzo à hoãzo tá abe zo gbãiazo tá à tà Halana. Lee à bò Halana à dà Kanaa zεεũ.

Tá à nù gube, à sàda tεε bema ha à nù Mɔle gbēni ago gu Shεkemu. Kanaana bee tεε beũ lokaci be. Di Baanaje bò ì nù Abalamuma ì kè: Má tεε di kpaa n boiinama. Di ì Baanaje be sangakegu bò gube. Di ì Baanaje sangakegu bò gube. Tá ì kpàtεε gube, ì mii dà kasaãma tá bee Beteli usasala kawa, di ì

gaa jè gube, Beteli egee kawa, Ai usasala kawa. Ì Baanaje sangakegu bò gube mɔɔ, di ì ì shìshi. Di ì dà zeeũ mɔɔ, ì mii dà Negeveema.

Tá laabãa nù tɛɛ beũ, di Abalamu wèe diihwaakeji Masa, dun laabãa be kè gba. Tá ì nù kutu Masazo, di ì yāahè ì nen ì kè: Maa dõ miia ne yāanin. In Masa gbāia n wà, à kea miia ma nen, à ma dea, à n toa. Ñ ke'èè miia ma dakon. N kpaaji wà ma kũ oohwaahwaa. Īa lata ní ma sheekũa. Tá à nù Masa, Masa gbāia wà neneni be yāazo gba. Tá Masa kii Fili'auna ekenaa ì wà, abe hèn'ìn ì yāazo, di wà ì shì wà gǎ'izo Fili'aunan ì bà. Di ì Abalamu ladò gba ì yāaji, ì tãana kpà'ima diinazo jekiāzo zòo nɔgõniazo zòo neneniazo kotosaanaazo. Di Baanaje gee zezẽã gǎ Fili'aunan ì baa gbāiazo Abalamu ne be yāaji. Di Fili'auna Abalamu shìshi ì kèn'ìn: Bu nn kēmɛɛ lee? Budikpaaji ntà hemɛɛ n nenda? La di n kè n dakon, di ma ì shì ne? N ne gii! Ñ n ho shi ñ wee'izo. Fili'auna Abalamu yāahè ì gbāian, di à wèe à gǎ'ìn ì nezo ì hoāzo kõn.

Abalamu kataã kōji Lu'uzo

Di Abalamu bò Masa ì shì Negeve ì nezo ì hoāzo kõn Lu'uzo. Abalamu oohonajen, ì hubɛena zo dake azuhwazo jinalizo. Tá ì bò Negeve ì tàta gugu ha ì nù Beteli, gu tá ì gaa jè sasaa Beteli zāaũ Aizo, gu tá ì sangakegu bò yāa. Di ì Baanaje shìshi gube.

Lu'u ta ta Abalamuzo lɛdole. Ì tãana zo diinazo bashekeāzo. À hubɛena dake, gu be shẽẽ tà boo'àzo à kpɛɛ kōnda. Ì yāaji àba

gõa gudooni mɔɔda. Di yāagbagbaheã gã Abalamu hubɛɛ hõngɔnaa zãã Lu'u hubɛɛ hõngɔnaazo. Dii be kɪn Kanaana Pɛlijiãzo à bee tɛɛ beũ. Di Abalamu yāahè Lu'un: Iba yāazo yāa gbagbaana bee wa zããũ, ko ma hubɛɛ hõngɔnaa zããũ n hubɛɛ hõngɔnaazo, dun wa ẽmbũa doo. Ñ tɛɛ wa tá bee n ɛɛ kɔn. Wà kata kɔji. In n wèè zɛɛ kawa, má wada ookpite kawa. In n wèè ookpite kawa kɪn, má wada zɛɛ kawa. Tá Lu'u gu wà, ibe wà Yuudã gu'intɛena kɔn ãia zo gba. Daaji Baanaje wèè ì Saduma Gwamalatazo basukukè, gu'intɛena be doo Baanaje jeezo, doo Masa tɛɛzo, ha ì wèè ì nà Zoaama. Di Lu'u Yuudã gu'intɛena bòbii kɔn. À kàta kɔji, di Lu'u dà zɛɛ usasala kawa. Abalamu gẽ Kanaa tɛɛũ, di Lu'u bee Yuudã gu'intɛena hwaana zããũ. Ì gaa jè lɛɛ Saduma sɔ. Saduma gbãia kɪn à zɛɛ, anun asozɛzenaje gbagbaana Baanaje gu.

Lu'u weena kpɛɛ Baanaje yāahè Abalamun ì kè: Gu tá n gɔɔde, ñ wiezu ñ shiazo wa tɛtɛɛzo usasalazo egeezɔ. Tɛɛ tá nn wà kɔn, má indakeamii, ì gɔa n bon n boiinazo ha diikɔn. Má toa n boiina dake kɛ doo ciãazo. In gbãnkee zãia ì ciãa gɔ, ãa ì n boiina gɔa. Ñ kpatɛɛ ñ tata tɛɛ beũ, ñ ì saake wa ì lagoãzo, dun má indakeamii. Abalamu kpàtɛɛ ì wèè ì gaa jè Mamale gbɛni ago gu tá bee Hɛbɛlɔni, di ì Baanaje sangakegu bò gube.

Abalamu Lu'u sheekũa

Dii kee Babiloni tɛɛ kii Amahweli Ɛlasaa tɛɛ kii Aliokizo Elamu tɛɛ kii Kɛɔlaomeɛzo Goimu tɛɛ kii Tidalizo àbi jɛɛkɛa Saduma kii Belazo Gwamalata kii Biishazo Adama kii Shinabazo Zɛboimu kii Shemɛbɛɛzo Bela tá wàta kɛ tandi Zoaa kiizo.

Kiina sɔɔ be hàkɔ̃ kɔ̃n Shidimu gu'intɛɛnaũ. Īa Teku Wushinajen tandi. Àta tɛɛ'ia kpa Kɛdɔlaomɛɛma ì yɛɛ kɛ wokoi wohwaazo. Ì yɛɛ wokoi wo'aazobɔ̃abo à gè boji'in. Ì yɛɛ wokoi woshiizobɔ̃abo Kɛdɔlaomɛɛ nù kiinazo tá bee'izo. Di à jɛɛbèè Lefaiãma Ashetalo Kaanaimu. À jɛɛbèè Zujiãma Hamu. À jɛɛbèè Emiama Shave Kiliataimu. À jɛɛbèè Oliãma à kasama tá wàta kɛ Shei ha ì nà Elipalana gumasamaũ. Di à shì Mishipata isɔ̃ɔ gu, ĩa wàta kɛ tandi Kadeshi. À jɛɛbèè Amaleki tɛɛma kɔ̃n Amɔli boiinazo mɔɔ tá bee Hazazɔ̃ Tamaana.

Di Saduma kii Gwamalata kiizo Adama kiizo Zeboimu kiizo Bela tá wàta kɛ tandi Zoaa kiizo à kpàtɛɛ à wèè jɛɛ kɛji'àzo Shidimu gu'intɛɛnaũ. Àbi jɛɛkɛa Elamu tɛɛ kiizo Goimu tɛɛ kiizo Babiloni tɛɛ kiizo Elasaa tɛɛ kiizo. Kiina shii be bi jɛɛkɛa kiina sɔɔzo. Shidimu gu'intɛɛna kɔ̃ɔta gu'ɛɛ zo dake. Tá Saduma kii Gwamalata kiizo àbi baashia, di à sòo gu'ɛɛna beũ, di à gbãnkãa baashì à wèè kasaã bii. Jɛɛbeenaa Saduma Gwamalatazo hoã nàakɔ̃ à mabenazo kɔ̃n à tàzo. Abalamu daji ni Lu'u kɔ̃n ì bee Saduma, di à ì kũ à tà'izo ì hoãzo mɔɔ.

Di gbãn tá hɛ̀'ama ì wèè ì yãahè Hɛ̀bɛlu boii Abalamun Mamale gbɛni zuguũ. Mamale ì dakoãzo Eshikɔ̃li Anɛɛzo Amɔli boiinan, à lée doo Abalamuzo. Tá Abalamu mà wà ì ɛ̀mbũa kũ wà tà'àzo, di ì ì bà jɛɛkenaa shì kasɔ̃ àa nizo wokoi wɔ̃sɔ̃ wo'aazo (), ì dɔ̃ kiina be gbɛema, di ì à tà Dã. Di ì ì gbãia gbɛigbii, di à sòo'ama gũmɔ̃zo. À à bèè jɛɛzo à à yà ha Hoba, Damasaku shiazokawa. Ì shì à hoã bezo kɔ̃n ì daji ni Lu'uzo ì hoãzo. Ì shì neneniazok gbãnkãazo mɔɔ.

Tá Abalamu jêɛbèe Kɛdɔlaomɛɛma kiinazo tá bee'izo, ibi shia,
di Saduma kii bò ì kɔ̀tà'izo Shave gu'intɛɛnaũ tá wàta kɛ tandi
Kii Gu'intɛɛna. Di Salema kii Melikizɛɛdeki nù ihokazo inabi'izo.
Ĩa Lakii Laaũnaje sangakedan. Di ì sanga yãa kè Abalamun ì
kè:

Lakii Laaũnaje laaũ tɛɛzo Shɛɛboda

Abaakakaa Abalamun.

Wà Lakii Laaũnaje saabukpa!

Ì n gaabajeã nàmii n ooũ.

Hoã be tá Abalamu tà kɔ̀n ì ì wokoibɔ̀abo kpà'ima. Saduma kii
yãahè Abalamun: Ñ ma gbãia kɛmama, ñ hoã kũ n bon. Di
Abalamu kè'in: Ma jiidà Baanaje Lakii Laaũnajezo laaũ tɛɛzo
Shɛɛbodazo, mába n hokan shiaa, ko baace ïibɛɛ, dun m̀ba kɛ
miia di tò ma gẽ kaweenajea. Mába hokan shiaa, sai ho tá ma
gbãia bèe. Amaa Anɛɛ Ɛshikɔ̀lizo Mamalezo tá à wèemazo, ñ
to à à bo shi.

Lakii i beena Abalamuzo

Bee kpɛɛ Baanaje yãahè Abalamun wiehuguwaũ ì kè:

Abalamu! M̀ba to wasaa n kũa.

Maa n matashin, n laada gɔ̀a gbagba.

Di Abalamu kè: Baanaje Lakii, bu n ma gbaa? Mába ni zoa.
Damasaku gbace Ɛliezɛɛ ma bà gaadonajen. Lata ntà ma gba
nia, ma bà jĩkɛda be ma gaadonajen. Di Baanaje kè'in: Ĩa di ba
gɔ̀a n gaadonajea. Ni tá boa n kpíiũ di gɔ̀a n gaadonaje. Di ì

bò'izo guhu ì kè: Ñ laaũ wa ñ sɔɔnia gɔ̃, in ń zāia. Leen n boiina gɔ̃a dake. Ì Baanaje amincikè, di Baanaje tò yáa bò'izo yāazo aminci tá ibe kè yāaji. Ì kè'in mɔɔ: Maa Baanajen, maa di n bò Ulu, Babiloni tɛɛũ, dun mà tɛɛ dii kpa'mma. Di Abalamu kè: Baanaje Lakii, la di má dɔ̃a igɔ̃a bee ma bon? Ì jinshì'in ì kè: Dii nuhe yēe aanaje shi beeda yēe aanajezo tãasaa yēe aanajezo hootēzo kpàkpa kpɛɛbozo. Di ì nù hoã bezo kɔ̃n ì à hwàahwaa ì à gbii kɔ̃ma, di ì à jè ì à ɛɛdòdò kɔ̃ma, amaa ìta bãana hwaahwaada. Tá dũuna nù àbi intɛɛda sɔ̃na bema, di Abalamu à yà.

Tá usɔ̃ bi sooda, ii gbitee Abalamu shì, di gushi gba dà'ila tá tò wasaa ì kũ. Di Baanaje kè'in: Ñ dɔ̃ n boiina gɔ̃a nubaã tɛɛũ tá ba à bonda, à zɔ̃kɛa gube, wà nindekpa'a'ama ha yēe kasɔ̃ shii. Amaa má kiiwɛɛkɛa boiinazo tá àbi zɔ̃kɛa'ɛ̃ɛ, n boiina boa ooho gbazo. Miiakĩn ngɔ̃a lahia ha n kpasake, sa'ai ń wada n cĩina gu, wà n daa gu'ɛɛũ. N kpaasosɔ̃ɔ̃kpanaa di ladia à shi guii, dun Amɔ̃liã asozɛɛɛ tà hwa yãada.

Tá usɔ̃ sòo, gu shì, di Abalamu wà tungbɛɛ tá bi tasungbeboa celenizo àbi gãa sɔ̃na zãaũ tá ibe hwàahwaa. Lokaci be Baanaje kè ì i gɔ̃a bee Abalamuzo ì kè: Má tɛɛ dii kpaa n boiinan tun soo tá bee Masa zɛɛma ha soo gba tá wàta ke Uhwata, tɛɛ tá Kenia beeũ Kenijiãzo Kadamɔ̃niazo Hitiãzo Peliijiãzo Lefaãzo Amɔ̃liãzo Kanaanazo Gigashiãzo Yebushiãzo.

Hajalatu ì ni Ishima'ilazo

Abalamu ne Salai tà ni'ěa. Ì zòò zo Masa nuhe, wàta ke Hajalatu. Di Salai yāahè Abalamun: Lata Baanaje ma kè neda, ò intee ma zòò nuhezo. Ikee má nia taa ì gu. Di Abalamu Salai yāamà. Abalamu yēe wokoi keā Kanaa tēē kpee di Salai ì zòò Hajalatu kpà'ima ne. Abalamu òntee'izo, di ì ni'ēgbēeshì. Tá ì wà ì ni'ēgbēezo, ibi shamboa ì baanajezo. Di Salai yāahè Abalamun: Wiina tá wàa kēmēe gǝ n yāan. Ma ma zòò kpà'mma. Tá ì wà ì gbēeshì, di ibi ma shamboa. Nzo mazo, Baanaje kiiweekewēe. Di Abalamu jinshì'in ì kè: N zòò n bon. Ì kè'in lata n yaaji. Tá Salai wiecēkè'ima, di ì baashì'in.

Baanaje Mala'ika ì wà isǝ gu gumasama, isǝ be bee lēe Sulu zee so. Di ì ì làla ì kè: Salai zòò nuhe Hajalatu, n bò mai? Mbi wada mai? Di ì jinshì'in ì kè: Mabi baashia ma baanaje Salain. Di Baanaje Mala'ika kè'in: Ì sǝdi ì wee n baanaje bema, ì eezǝ'in.

Má n boiina laakea

ágǝa dake, wàba zāia wà à leekpee dǝa.

N ni'ēgbēezo, í ni'ěa nǝgǝni,

í tokpaa'in Ishima'ila,

dun Baanaje n yāamà n nindekeāu.

Igǝa doo latee jekizo,

ì oo gea kojizo,

koji oo kīn ì gea'izo.

Ì gaabakea ì ēmbūazo kǝn.

Di Hajalatu kè: Guii ma wieshikè Lakiizo tá ita ma wa. Di ì tokpà Baanajen tá yāahè'in Lakiitatamawa. Īadikpaaji wà tokpà gu'ee ben Lakii betenaje tá ta ma wa gu'ee. Ī bee Kadeshi zāaũ Beledizo.

Hajalatu nɔgõni ě Abalamuzo, di Abalamu tokpà'in Ishima'ila. Lokaci tá Hajalatu Ishima'ila ě, Abalamu yēe kè kashii wɔɔwɔ wodoonizo.

Lakii hɔɔzēyāa jeā Abalamun

Tá Abalamu yēe kè kasɔɔ wodooni ba beeda, Baanaje bò ì nù'ima ì kè: Maa Lakii Gbāngba. Ñ dɔmama, nɔgõ bee tɔɔbāanaje. Ma i beena'nzo gāgāa, má n boiina laakeamii gba. Abalamu ìntee ì gbèẽũ Lakii ee, di Lakii kè'in: Lata ma i bee'nzo, í gōa boii dakeā je. Wàba keamii Abalamu mɔɔda, sai Ibrahĩ, dun má n kea boiina je. Má toa n boiina ke dake, boiina kiinazo à boa n gu. Ma i gōa bee'nzo n boiinazo ha diikɔ̃n. Magōa n Lakii n boiinazo tá kpɛɛ. Kanaa tee tá n beeũ nuba má kpaa'mma n bon kɔ̃n ha diikɔ̃n n boiinazo tá kpɛɛ, magōa à Lakii.

Lakii ladì ì yāahè Ibrahĩn mɔɔ: Nzo n boiinazo, ma i beena'azo à ì yāa kũ ha a boiima. Nzo n boiinazo, ĩa dɔɔkan tá mabi jea'ēe à kũ. Āa nɔgõnia kɔ̃n à hɔɔzēe. À hɔɔzēe ma i beena'azo sheeda. Sai n boii nɔgõnia hɔɔzēe à dii sɔbo'aabɔabo ha à boiima, nia tá wà à ě n bà zɔɔnazo tá wà à lù boii kāa gu kɔ̃n. Ko wà ì ě n bà ko wà ì lù zɔɔ wà ì hɔɔzēe. Īa ma i beena'azo

sheedan diikɔ̃n a jìima. Wà zumbanaje kata ì ěmbũaama, dun gbān tá tà hɔ̃wzẽeda ìta ma i beena'azo dɔ̃kayāa daa.

Di Lakii yāahè Ibrahĩn mɔ̃ɔ: M̃ba he n nen Salai mɔ̃ɔda, ñ he'in tandi Salamatu. Má abaakakaa'in, má toa ì ni'ẽ nɔ̃gɔ̃ni, ì gɔ̃a boiina dɔ̃. Tee kiina boa ì gu. Di Ibrahĩ ìntee ì gbẽẽũ Lakii ɛɛ, ì yàa ibe hè ì zũuũ: Gbān tá yẽe kè kasɔ̃ ì ni'ẽa? Lata Salamatu yẽe kè kashi wokoi, ì ni'ẽaa? Di ì yāahè Lakiin mɔ̃ɔ: Ñ to Ishima'ila gɔ̃ n ɛɛ. Lakii kè: Inte n ne Salamatu ni'ẽa nɔ̃gɔ̃ni, ñ tokpaa'in Ishiaka. Ma i gɔ̃a bee'izo ì boiinazo ha diikɔ̃n. Ishima'ila kĩn, ma n yāamà. Má abaakakaa'in, ì ni'ẽa, ì laakea gba. Ì nɔ̃gɔ̃nia ẽa wokoi wohwaazo, mɔ̃ɔ à gɔ̃a kiina, ì boiina ì kea dake. Amaa ma i beena'nzo gɔ̃a Ishiaka bon. Yẽe kee leena Salamatu ì ẽa. Tá Lakii yāahè Ibrahĩn ì yā, di ì gò'ila ì wèe laaũ.

Di Ibrahĩ ì ni Ishima'ila shì ì bà nɔ̃gɔ̃niazo tá wà à ẽ ì bà zɔ̃ɔnazo tá wà à lù kɔ̃n, di ì hɔ̃wzẽẽ'ẽe lokaci be tanditandi lata Lakii hè'in. Ibrahĩ yẽe kè kasɔ̃ wodooni ba beeda, di wà ì hɔ̃wzẽẽ, ì ni Ishima'ila kĩn ì yẽe kè wokoi wo'aazo. Dii dooni wà Ibrahĩ hɔ̃wzẽẽ ì ni Ishima'ilazo ì bà nɔ̃gɔ̃niazo tá wà à ẽ ì bà zɔ̃ɔnazo tá wà à lù boii k̃aa gu kɔ̃n. Wà à hɔ̃wzẽẽ dii dooni.

Mala'ikaã bo nua Ibrahĩ gu

Baanaje bò ì nù Ibrahĩ gu Mamale gbēni zugu gu. Ibrahĩ zutẽede ì basheke kpale usɔ̃ɔbii. Tá ì wie zù, ì gbāia àa wà gɔ̃ɔde. Tá ì à wà lee, di ì kpàtɛɛ ì kpale baazo, ì wèe ì à lè ì ìntee ì gbèẽũ ì kè: Baanaje, ñ ma wiewa, m̃ba gāgā n

jĩikɛdamaa. Má nua'ɛɛ izo à g̃ɛɛ heehee, à us̃a ago hĩi guui. Lata a nù ma gu, má wada mà nu'ɛɛ mabenazo mɔk̃ɔ à gbada ta, sa'ai á daa zɛɛma. Di à kè: Too, ñ kɛ lata n kè. Di ì wèè Salamatu gu keũ ì kè: Ñ wucici kashi hè le àa, ñ ihoka kɛ hidahida. Di ì baashì ì wèè ì d̃ina gu, ì d̃ii bɔtɔni ỹaa kũ ibe kpà ì jĩikɛdama, di jĩikɛda be wèè ibe kp̃àkp̃a hidahida. Di Ibrahim̃ dĩɔ hiihiina shì dĩɔ ihuzo d̃ii bezo tá wàa kp̃àkp̃a, ì wèè'izo ibe jè'ɛɛ. Dii tá àbi hobeeda, ì bee lɛɛ à sɔ ì ginde ago hĩi gube.

Di à ì làla à kè: N nɛ Salamatu bee mai? Ì kè: Ì bee keũ gube. Di Baanaje kè: Má sɔdia mà nu n gu ỹɛɛ kee leena, n nɛ Salamatu ni'ɛa nɔg̃ɔni. Salamatu bee kpale ì kpɛɛ, ibi maa. Ibrahim̃ Salamatuzo à kpasakè, Salamatu bai nenenia ho kɛa mɔɔda. Di Salamatu yàa ì ỹaahè ì zũuũ: Ma kpasakè, Baaba kpasakè mɔɔ. Má zũuhu ỹaa be d̃ɔa ya? Di Baanaje Ibrahim̃ làla ì kè: Budikpaaji Salamatu yàa? Ì kè gb̃an tá ì kpasakè ì ni'ɛa mɔɔ ya? Hokee bata da ma gbadalaa? Ỹɛɛ kee leena má shia n gu, Salamatu ni'ɛa nɔg̃ɔni. Di Salamatu lɛ'ɛɛkè ì kè ìta yaada, dun wasaa ì kũ. Di Baanaje kè: E'e, n yàa.

Ibrahim̃ gaahwaakeã Baanajen Saduma ỹaaji

Tá gb̃aia be kpàtɛɛ, Ibrahim̃ wèè g̃ɔɔji'ɛɛ, di à wadò Saduma kawa. Di Baanaje kè: Ho tá ma yaaji mà kɛ mába dudua Ibrahim̃inda. Ì boiina g̃ɔa gba mɔɔ à gbada taa. Boiina tá bee tɛɛma k̃ɔn à abaaka taa ì gu. Dun ma ì shì, dun ì he ì nian ì boiinazo tá kpɛɛ à ma ỹaa kũ, à hoỹaa zɛɛnaje kɛ, ỹaa tá maa

hè'in má kea'in. Di Baanaje ladì ì kè: Yáa tá wàbi hea Saduma Gwamalatazo mii kè dake, à asozeze laakè gbagba. Má wada gube tandi mà wa, in hozeze tá àbi kea bòo lata mabi maa. In ba leenda, má dǎa. Tá à gbǎn hwaa dà zeeũ, àbi wada Saduma be, di Baanaje gǝ Ibrahĩzo gube.

Di Ibrahĩ zǝ'iji ì kè: N gbǎn yǎana waada ledole gbǎn zeeǎzo ya? In gbǎn yǎana bee hwaa beũ kahwaa wokoi, n à waadaa? Mba hwaa be toa gbǎn yǎana kahwaa wokoi be yǎajia? N zũukũ! Mba ke leeda, mba gbǎn yǎana dede ledole gbǎn zeeǎzo lata à dooda. N zũukũ! Mba ke leeda. Nn gbǎn tá n bee dunia kǝn kiiweekeda, mba hokea ì zeeaaaa? Di Baanaje kè: In ma gbǎn yǎana wà Saduma kahwaa wokoi, má zũukũa hwaa bezo à yǎaji.

Di Ibrahĩ ladì ì yǎahè mǝ: Ma gbǎn tá ma kua tuhunizo, n gaahwaakemazo mà ladi ma yǎahemii, Baanaje. In gbǎia sǝ gandede gbǎn kahwaa wokoi beũ, gbǎia sǝ be yǎaji n hwaa be basukukeaa? Di Baanaje kè: In ma gbǎn yǎana tà kahwaa wǝsǝzo, mába hwaa be basukukeaa. Di Ibrahĩ gǎgǎ ibi yǎahea'in ì kè: In gbǎn yǎana bòo kahwaa kǝn yee? Di Baanaje kè: Gbǎn kahwaa be yǎaji mába hokan keaa. Di ì kè: Baanaje, n yǎa yǎazo! Mba hǝngaa, ma yaaji mà yǎahe mǝ. In gbǎn yǎana bòo kadoo wokoi kǝn yee? Ì jinshì'in ì kè: In ma gbǎn yǎana tà kadoo wokoi, mába hokan keaa. Di ì kè: N gaahwaakemazo mǝ Baanaje, mà yǎahemii. In gbǎn yǎana bòo gbǎn kadoo kǝn yee? Ì jinshì'in ì kè: Gbǎn kadoo be yǎaji mába hwaa be basukukeaa. Di ì kè: Baanaje, mba hǝngaa, yǎa

dii di gǝ̀ ì do mába yǎahea mɔɔda. In gbǎn yǎana bòo wokoi kǐn yee? Ì jinshì'in ì kè: Gbǎn wokoi be yǎaji mába hwaa be basukukeaa. Tá Baanaje yǎahè Ibrahīn ì yǎ, ì gǎgǎ, di Ibrahī ladì ì wèe kpɛɛ.

Saduma Gwamalatazo basukukeã

Tá mala'ika gbǎn hwaa be bòo Saduma igee, Lu'u zutɛɛde Saduma bika lée gu. Tá ì à wà, ì kpàtɛɛ ì wèe ì à lè ì kùtɛɛ'èè, ì intɛɛ ì gbèèũ ì kè: Ma baanajeã, a yǎa yǎazo! À nu à intɛɛ a zɔɔkɛda bà, à zuu, à i guii, lahũ saazosaa zo da zɛɛũ. À kè: Aa'a, wá ia guhuma. Lu'u màma'àji gbagba, di à gǎ ì kpɛɛbata bii à intɛɛ. Ì à nubaladò gbagba, ì kpanjicè kè'èè, di abe sò.

Daaji à intɛɛ, Saduma gbǎia lòkoci Lu'u keji. Hwaa be nɔgɔnia hàkɔ gube kɔnkɔn, jingeã gbǎngbagbaanazo kɔn. À leezù Lu'ujì à kè: Gbǎia tá à intɛɛ n bà egee dii à mai? Ì bowè'è'azo wà jiiakashikɔ'azo. Lu'u bò ì wèe à gu kpale, ì kpale tàta kpɛɛzo ì kè: Gbǎia, àba jǐizezekɛa. Ma ninenenia zo hwaa àta nɔgɔni dɔa, má boa'è'è'azo. Lata a yaaji à kè'azo, amaa àba hokan ke gbǎia diinda, dun à intɛɛ ma bà. À kè'in: Ì gowèè gube! Di à kè mɔɔ: Gbǎn be nuban, di ì yaaji ì gɔ wa kiiwɛekɛdaa? Wá jǐizezekɛamii tá ì dà à bola. Di àbi ì ũu'ũuda gbadazo, àbi nua kpale payaji. Di gbǎia hwaa be oo bò à Lu'u kù à gǎ'izo keũ, di à kpale tàta. Abe tò gbǎia tá bee kpale bĩakè nia gbǎnkpasaa zo kɔn, di àbi zɛɛ gudea ha à zè. Gbǎia hwaa be yǎahè Lu'un: Ji di nn zo guii mɔɔ? Nɔgɔnia, nenenia, à jingeã, gbǎia tá bee n bo hwaa beũ kɔn. Ì bo'azo, dun wa nù gu di basukukeji. Hwaana

be yǎa gbagba tá wàbi hea ì gǎ Baanaje tǒlaũ, di ì wa jǐ wà hwaa be basukuke. Lu'u bò ì wèe ibe yǎahè ì nia jingeǎn ì kè: À kpatée wà bo, dun Baanaje hwaa dii basukukea tandi. Di àbi waa ibi zǝzǝkpaa.

Tá gu dǝ mala'ikaǎ be màma Lu'uji à kè: Ì kpatée ò n nē shi n nineneni hwaazo ò bo'àzo guii, dun m̀ba ga hwaa be basukukeǎua. Tá Lu'u jìi bi gagaa, di Baanaje ì tosai mà, di gbǎia hwaa be ì oo kù ì nezo ì nineneni hwaazo, à bò'àzo hwaa kpée. Tá a bò'àzo lee, di mala'ikaǎ be dooni yǎahè Lu'un: Ì baashi ò n ginde sheekù. M̀ba n kpée waa, m̀ba gǝ gu'intēena bema. Ì baashi ò miida kasaǎma, dun m̀ba gaa. Di ì kè'èè: Aa'a ma baanaje! N yǎa yǎazo! N n zǝkeda wiewà, n indakēmēē gba, n ma sheekù. Amaa mába zǎia mà baashi mà boo kasaǎ be gua. Daaji mà boo gube, basukuke be ma taa mà ga. Ì hwaa kee wa dabi. Ì kutu, má zǎia mà baashi mà booma. Hwaa mǝkǝnin. Ì to mà baashi mà wèe gube, magǝ lahia. Iba mǝkǝ? Di ì kè'in: Ma n gbà zēē mǝ, hwaa be tá mbi hea mába basukukeaa. Ì baashi ò wèe gube hidahida, dun mába hokan kea tǝda, ha n bòo gube. Ìadikpaaji wà tokpà hwaa ben Zoaa.

Tá Lu'u bòo Zoaa, usǝ bi kpatēda, di Baanaje tò ce hwalinwutazo bò laaũ ì bǎ Sadumama Gwamalatazo. Ì hwaana be basukukè à gbǎiazo gu'intēena bezo agoǝ shēenazo kǝn. Tá Lu'u nē ì kpée wà, di ì gǝ gǝde wushi gbēē.

Tá gu dǝ, Ibrahǐ kpàtēē sasaa, ì wèe gu tá ì bee yǎa Baanajezo. Tá ì wadǝ Saduma Gwamalatazo kawa gu'intēena bezo kǝn,

ibe wà tasungbe bi kpatɛɛda tɛma doo mɔɔyɔgu tasungbezo. Lee tá Lakii gu'intɛɛna hwaana basukukè, gu tá Lu'u bee, ì bòbo Ibrahĩ yãazo, di ì Lu'u bò hwaana beũ tá ibe basukukè.

Lu'u boiina

Tá Lu'u bò Zoaa, ì wèè ì zùtɛɛ kasaã bii ì nineneni hwaazo, dun beena Zoaa wasaa ì kũ. Di ì wèè ì bee gbɛɛkooũ ì ninenenia bezo. Di dɛɛ yãahè dakon: Wa je kpasakè, di nɔgɔni kee ba bee tɛɛ bii guii tá intɛɛdawazoa lata wàta kɛ. Ñ nu wà inabi'i kaa'in, wà intɛɛ'izo dun wà wa boiina ta ì gu. Gũmɔ be à inabi'i kàa'in, di dɛɛ wèè ì intɛɛ'izo. Lu'u tà dɔ dii tá ì intɛɛ'izoa ko dii tá ì kpàtɛɛ.

Tá gu dò dɛɛ yãahè dakon: Ma intɛɛ ma jezo guma. Wà inabi'i kaa'in kpãia egee mɔɔ, ń wada intɛɛji'izo kĩn, dun wà wa boiina ta ì gu. Gũmɔ be mɔɔ à inabi'i kàa'in, di dako wèè ì intɛɛ'izo. Lu'u tà dɔ dii tá ì intɛɛ'izoa ko dii tá ì kpàtɛɛ. Lee Lu'u nineneni hwaabɛ kè à gbɛɛshì'izo. Dɛɛ ni'è nɔgɔni, di ì tokpà'in Mɔabu. Ña Mɔabu boiina tá bee ha kpãia cĩi mahɛɛ. Dako ni'è nɔgɔni mɔɔ, di ì tokpà'in Benami. Ña Amɔni boiina tá bee ha kpãia cĩi mahɛɛ.

Ibrahĩ Abimelekizo

Di Ibrahĩ kpàtɛɛ gube, ì wèè Nɛgɛvɛ tɛɛũ Kadeshi zãaũ Suluzo. Tá ì wèè ì zùtɛɛ Gelaa, ì kè ì nɛ Salamatu ì dakon, di Gelaa kii Abimeleki gbãn jĩ ì ì shì ì shì'izo. Di Lakii bò ì nù Abimeleki gu

nanaaũ gũmɔzo ì kè'in: N̄ gaa neneni yāaji tá nn shì, dun ne zāakedan. Ashe Abimeleki tà wèe ì gu t̄ɔda, di ì kè: Baanaje, boiina tá àta hokan kea, n̄ à basukukeaa? Īa di kèmm̄ ì dakon. Neneni be kīn ì kè ì dajin. Ma hokè ì zεema, mába tɔɔ zoa. Di Lakii kè'in nana beũ: Ee, maa d̄ n hokè ì zεema. Īadikpaaji ma dādāmii ñ asozezekem̄, matà shia n oonà neneni bemaa. Tandi, ñ nɔgɔni be ne kpa'ima, dun annabin, ì zεedamii, dun ñ ḡ lahiazo. In ntà ì ne be kpa'ima kīnda, ñ d̄ n̄ gaa, miia n gbāiazo à kp̄e k̄n.

Di Abimeleki kp̄atε sasaa, ì ì gbāia shìshi ì yāa be ladì'ε k̄n, di wasaa à k̄ gba. Di Abimeleki Ibrahī shìshi ì kè'in: Bu n kèw̄ε lee? Bu tɔɔ maa kēmii, di nn tò ma ḡ asozezekeda ma tεzo? Ho tá wàbata kea nn kèmm̄. Bu b̄ε nn kè sa'ai n yāa be kè? Ibrahī jinshì'in ì kè: Mabi waa yāa gbānkan bata Lakii wasaama tεe diiūa, mɔɔ wà ma dea ma ne yāaji. Bee kp̄e inte neneni ma d̄εn. Wa je doo, koji ì d̄zo, di ì ḡ ma ne. Tá Lakii ma bò ma je bà yāa, mabi tataa, di máa h̄ ma ne ben gu tá wà wada k̄n, ì yàa m̄mm̄, ì kea maa ì dajin. Di Abimeleki n̄ t̄aanazo diinazo z̄ɔ nɔgɔniazo z̄ɔ neneniazo, di ibe kpà Ibrahīma, di ì ì ne ladì'in. Di Abimeleki kè: Idii ma t̄εn, ñ zutε gu tá n yaaji. Di ì yāah̄ Salamatun: Ma azuhwa kawew̄ε kasɔɔ wokoi kpà n dajima gaahwaakebo, dun gbāia tá beemiizo k̄n, à d̄ ntà tɔɔkea. Di Ibrahī Lakii z̄ε, di Lakii Abimeleki ̄ ì nezo ì neneni k̄azo, dun à n̄'̄, dun Baanaje tò Abimeleki bà nenenia neda kè k̄n Ibrahī ne be yāaji.

Ishiaka ěa

Baanaje abaakakàa Salamatun lata ibe hẹ̀, ì kẹ̀'in lata ibe hẹ̀'in. Di ì ni'ẹgbẹeshì ì ni'ẹ̀ nọgōni Ibrahīzo ì kpasakeāu dii tá Lakii hẹ̀'in. Ibrahī tokpà ni ben Ishiaka. Ì ì hōwzẹẹ ì dii sọbo'aabōabo lata Lakii jẹ̀'in. Ì bọo yẹẹ kasọw ì ni be ěa lokaci. Di Salamatu kẹ̀: Lakii yāakdọmẹẹ, gbān tá mà kōn ì yaadamazo. Ibe hẹ̀ mọw: Wà shia wà he Ibrahīn yāa má gōa ninajea? Amaa ma ninọgōni ẹ̀'izo ì kpasakeāu.

Ni be gbakẹ̀ ì kàta yōoma, di Ibrahī ì kata yōoma zūuhu kūkeke kẹ̀. Salamatu wà ni tá Masa neneni Hajalatu ẹ̀ Ibrahīzo, ibi Ishiaka yaada, di ibe hẹ̀ Ibrahīn: Ì zò be ya ì nizo, dun zò ni ba gaadotaa ma ni Ishiakazoa. Yāa be Ibrahī zūushikẹ̀ gba, dun ì nin, di Lakii kẹ̀'in: Mba to n zūushike n ni n zò neneni bezo yāajia. Yāa tá Salamatu bi heamii kōn ì ma, dun Ishiaka boiinan wà kea'ẹẹ n boiinan. Má toa zò ni be boii ke kīn, dun n nin. Di Ibrahī kpàtẹẹ sasaa, ì mabena shì itọwzo, ibe kpà Hajalatuma. Ibe jẹ̀ ì ẹema, di ì ì ni kpà'ima mọw. Ì ì jẹ̀ zẹema, di ì wẹẹ ibi lokocicia Bẹeshẹba gumasama. Tá í yà'ama, ì jinge be tò ago hīi, di ì wẹẹ ì zùtẹẹ ẹẹ doo kaazu saakezo, dun ì kẹ̀ iba yaaji ì ì ni ga waa. Tá ì wẹẹ ì zùtẹẹ sa lee, di ì hwaashì ozo.

Lakii jinge be o mà, di Lakii Mala'ika leezù Hajalatuji tun laaũ ì kẹ̀: Hajalatu, bu di n tà? Mba wasaamaa, dun Lakii ni be o mà gu tá ì bee. Ì kpatẹẹ ì n ni be shi ì ì oo kũ, dun má toa ì gō boiina gba. Lakii neneni be wie lagò, di ì igu'ẹẹ wà. Ì wẹẹ ì ì tọtò ì tọw hwà, di ì nù ibe kpà ì ni bema, ibe mì.

Lakii bee ni bezo ha ì gba kè. Ì bee gumasama, di ì kè tobe. Lokaci tá ì bee Palana gumasama di ì dõ Masa tɛɛ nɛnɛni shì'in.

Ibrahĩ kōyāashiā Abimelekizo

Lokaci be Abimeleki wèe Ibrahĩ gu ì jěekɛnaa gbānkpaɛa Fikɔlizo à kè'in: Lakii bee'nzo hoāu tá mbi kɛa kōn. Ñ jiidamazo guii tanditandi Lakiizo, dun ríba boa ma kpɛɛda ko ma nia ko ma boiina. Lata ma ho yāa kèmi, ñ kɛmɛɛ lee tɛɛ gbāiazo tá n bee. Di Ibrahĩ kè'in: Má jiidaamii. Igu'ɛɛ tá Abimeleki jīikɛnaa shì'ima di Ibrahĩ yāa ladì'in. Abimeleki kè: Gbāia tá yāa be kè matà dōa, ntà hemɛɛ yāada, maa mà kpāia. Di Ibrahĩ tāana kũ diinazo ibe kpà Abimelekima, di à kōyāashì. Di Ibrahĩ tāa sɔdiā sɔhia bò ibe jè à kpɛɛ. Abimeleki ì lala ì kè: Tāa sɔhia be tá nn jè à kpɛɛ budikpaaji n à bò? Di ì jinshì'in ì kè: Ñ tāa sɔhia be shi sheeda maa di igu'ɛɛ be ẽ. Īadikpaaji wà tokpà gu ben Bɛɛsheba, dun gubeũ à kōyāashì. Lee à kōyāashì Bɛɛsheba, di Abimeleki ì jěekɛnaa gbānkpaɛa Fikɔlizo à ladì à wèe Filishitiā tɛɛũ. Ibrahĩ sama ago zù Bɛɛsheba, di ì Baanaje Lakii Kobusanaje shìshi gube. Di ì diihwaakè Filishitiā tɛɛ beũ.

Ibrahĩ Ishiaka kpaā sangakebo

Bee kpɛɛ Lakii Ibrahĩ gbadikpà. Ì kè'in: Ibrahĩ! Di ì jinshì'in ì kè: Maa gii! Di Lakii kè'in: N ni doo Ishiaka tá n yaaji ñ shi ñ wee'izo Mɔlia tɛɛũ, sanga tá wàta ì ho kaa ce bii ñ kɛ'izo

kasama tá má heamii. Tá ì kpàtɛɛ sasaa, ì jeki kahu èe, di ì ì jĩikenaa hwaa shì ì ni Ishiakazo. Ì sangake'ago hwàa, di ì dà zɛɛũ, ibi wada gu tá Lakii hèn'in. Dii aabɔ̃abo tá ì wie zù, ì gu be wà sa. Di ì kè ì jĩikenaa ben: À gɔ̃ jekizo guii. Mazo jinge diizo wá wada ɛɛ kuteɛji Lakiin, wá ladia wà shi wà kɔ̃ta'azo guii.

Ibrahĩ sangake'ago shì ibe dà ì ni ben, di ì ce kũ hẽɛzo, àbi wada lɛdole. Di Ishiaka yãahè ì jen ì kè: Baaba! Di ì jinshì'in ì kè: Bu di ni? Di ni be kèn'in: Wa ce zo agozo, tãa mai tá wá sangakea'izo? Di Ibrahĩ kè: Ma ni, Lakii di sangaketãa kpaa. Di à dɔ̃ kɔ̃ma, àbi wada. Tá à nù gu tá Lakii hèn'in, ì sangakegu bò gube, ì ago jè ì mii. Di ì ì ni be èe ì ì jè ago be mii sangakegu. Tá ì hẽɛ shì, ì oo bò dun ì ì ni be lɔkɔ zɛɛ, di Baanaje Mala'ika leezù'iji tun laaũ ì kè: Ibrahĩ! Ibrahĩ! Ì jinshì'in ì kè: Maa gii! Di ì kè: M̃ba oona ni bema, m̃ba hokan ke'inda. Maa d̃ɛ tandi n ma wasaa zo, ntà ge ma gbaji n ni doonia. Ibrahĩ wiezù, di ì tãasaa wà ta eena ì b̃ɛma bàaaũ. Di ì wèe ibe kũ, sanga tá wàta ì ho kaa ce bii ì wã ibe kèn'izo ì ni g̃ɛ. Di ì tokpà gu ben Baanajekpaa, di wàta he ha kpãia wàta ke: Baanaje kpaa ì kasa mii.

Baanaje Mala'ika ladì ì leezù Ibrahĩji tun laaũ mɔɔ ì kè: Ma Baanaje maa shì ma betekɛzo ma kè, lata n yãa be kè, ntà ge ma gbaji n ni doonia, má abaakakaadamii, má n boiina laakeamii doo sɔɔniazo, ágɔ̃a dake doo tekú lée ciãazo. N boiina iko taa à gaabajeãma. Má abaakakaa dunia boiinan kɔ̃n n boii gu, dun n ma yãamà.

Tá Ibrahĩ ladì ì shì ì jĩikenaama, à kpàtɛɛ à wèè Bɛɛsheba, di ì diihwaakè gube.

Bee kpɛɛ wà yāahè Ibrahĩn wà kè: N daji Nahoo nɛ Milika nɔgɔ̃nia ɛ̃. Ì nɔgɔ̃ni mahɛɛbo to Uzu. Adiina ì dakoã toã: Buzu, Alamu je Kemueli, Keshedi, Hazo, Pilidashi, Jidilafi, Betuelizo. Betueli be di Lifikatu ɛ̃. Adiina ninɔgɔ̃ni sɔbo'aa tá Milika ɛ̃ Ibrahĩ daji Nakɔɔzo. Adiina ì nɛ kee Lɛuma nia toã: Teba, Gahamu, Taasu Maakazo.

Salamatu gaã

Salamatu yɛɛ kè kasɔɔ nizo kadoo wɔsɔɔ wohwaazo, di ì gà Kiliataaba tá wàta ke tandi Hɛbɛlɔni, Kanaa tɛɛũ. Di Ibrahĩ ì gajĩndà, ì ò ì gaã yāaji. Tá ì kàta ì geema, ì wèè ì yāahè Hiti boiinan: Maa nuban ma zùtɛɛ a bii. À tɛɛ yayamɛɛ geedagu, mà ma gèè daũ. À kè'in: Baaba, ò wa yāama. Miia Lakii gbān abaakanajen wa bii. Ì n gèè da kasalaũ tá kèmi yāazo. Wa gbānkan ba gea n gbaji ì kasala dun ò n gèè daũa. Di Ibrahĩ kpàtɛɛ ì kùtɛɛ tɛɛnaa ben, ì kè'ɛ̃: À ma yāama, in a shi mà gèè da guii. À zɛɛmɛɛ Zohaa ni ɛfelɔnima, ì Makpɛla gbɛɛkoo yayamɛɛ ì kawee leekpɛɛma tá bee ì jee leema, ì gɔ̃a ma geedagu a tɛɛũ.

ɛfelɔni zutɛɛde à bii hwaa bika leema gube, di ibe hè Ibrahĩn Hitiã ɛɛũ kɔ̃n ì kè: Aa'a gbānkpasani, ò ma yāama. Má indakɛamii jee bezo gbɛɛkoozo tá bee gube. Ma indakɛamii ma gbāia ɛɛũ. Ma indakɛamii ò gèè daũ. Ibrahĩ kùtɛɛ tɛɛnaa ben, di ibe hè ɛfelɔnin à ɛɛũ kɔ̃n: Ì tɔ̃lale ò ma yāama. Má jee be

kawee kpaa. Ì ma kawee shi, má gèè daũ. Di Èfeloni kè'in: Gbãnkpasani, ò ma yãama. Tèè tá ò kawee azuhwa wéè koi hwaa, bu di bee wa zããũ? Ì n gèè daũ. Ibrahĩ ò yãamà, azuhwa tá ibe hè ibe gǝ'in gbãia èũ laganaa gbitee dabonizo. Lee Èfeloni jee tá bee Makpela, lèè Mamale sɔ, ò gǝ Ibrahĩ bon gbèekoozo tá bee gube agoãzo tá bee gube ha jee be leema kɔn. Ì gǝ Ibrahĩ bon Hitiã èũ tá nù hwaa bika leema kɔn.

Bee kpèè Ibrahĩ ò nɛ dà Makpela jee gbèekoo beũ lèè Mamale sɔ tá wàta kè tandi Hèbeloni, Kanaa tɛèũ. Lee jee gbèekoozo tá bee yãa Hitiã bon ò gǝ Ibrahĩn geedagu.